

Prin labirintul culturii asimilate și trăite teologic

În Jurnalul său intitulat „*Proximități și mărturisiri*” (Cartea Românească, 2012), părintele Ioan Pinte ne transmite mai mult decât un flux de rememorări, reflecții și confesiuni. Ne împărtășește, pe urmele părintelui Nicolae Steinhardt, al cărui ucenic este, moștenindu-i darul, un „stil al apropierii de Dumnezeu”. Este „stilul omului surprins de istorie între tradiție și modernitate”, care presupune simultan „rigoare, smerenie și multă gentilețe”, „finețe, calm, luciditate”, fidelitate față de adevăr și dreptate, fericirea de a crede și tonalitatea fundamentală a bucuriei de a iubi.

Părintelui Ioan îi este străină încrâncenarea, chiar și în confruntarea cu răul, căci, spune el, „dacă opunem răul virtuții îi facem prea mare cinste”. Ne cucerește cu firescul său și cu buna sa dispoziție, cu darul său aparte de a ne călăuzi prin labirintul culturii „asimilate și trăite teologic”, deschizând inima omului cu „cheița de aur a poeziei”. În acest prag al eflorescenței paradoxurilor, „poeticul, adică Mângâietorul, cum spune N. Steinhardt, se naște acolo unde sufletele caută izbăvire”, iar „poezia e o punte, o apă transformată în punte peste care se poate trece, dacă nu tropăim, direct în Casa Celuilalt”.

Printr-un fin simț al dialogului, autorul, atras irezistibil de „filosofia și teologia urcușului, a înaintării, a coborârii, a popasului la cruce de drum”, dezvoltă în fragmente alese strălucirile vieții la răscrucele întâlnirii cu alte conștiințe. Cugetarea sa poartă cu sine și răspândește urma învăluitoare a prezenței lui Dumnezeu.

Detășată radical de imaginea unui „Dumnezeu care ne place, care ne e comod, «căldicel», care ne e atât de obișnuit în viața de zi cu zi încât, în cele din urmă, ne este indiferent”, această prezență se arată a fi atât de reală, încât apare terifiantă, și totuși manifestă, paradoxal, o asprime „mai gingașă decât blândețea omenească” și exercită o constrângere care constituie însăși „libertatea noastră” (C. S. Lewis).

Dacă, așa cum remarcă părintele Nicolae Steinhardt, structuralismul urmărește „dezbărarea de sensuri”, credința irigă cu sângele vieții corpul semantic al realității. Viața însăși este privită, în lumina credinței, cu o sensibilitate accentuată față de ceea ce înseamnă taină, căreia ne deschidem în mod fundamental prin gestul tăcut al dăruirii de sine. În acest chip, „prietenia, iubirea, smerenia ar trebui tratate în chip tainic. Ar trebui să vorbim despre ele doar în clipe rare, intime, și să ne înțelegem în tăcere cu privire la ele. Multe lucruri sunt prea gingașe spre a fi gândite, și mai multe spre a fi vorbite”.

Postul însuși presupune, în contextul de față, acea golire sau micșorare de sine (*kenosis*) care lasă să apară, descătușat, chipul transfigurat de viața lui Dumnezeu, a Cărui iubire împărtășită este „fința virtuților”: „Postul adevărat înseamnă să te lași de ceea ce nu te poți lăsa, de ceea ce te subjugă, te confiscă, te acaparează concupiscent și te ține precum ventuza lipit de ispită, de viciu, de păcat. Învingi servitutea ca să câștigi virtutea”.

Parcurgând aceste file de jurnal, avem oportunitatea de a ne lăsa cuceriți de fascinația temeiului ce „rămâne în picioare” dincolo de curgerea lumii și a vieții. Realizăm legătura intimă dintre tălmăduire și libertate, acolo unde sinele se smulge din gâlceava cu alteritatea și renaște din inima ei așa cum alteritatea însăși renaște din sinele ce se lasă cu grație în voia lui Dumnezeu, Cel ce în Sine este Iubire.

Florin Caragiu

(text apărut în: "*Lumina literară și artistică*", nr. 1, aprilie 2014, p. 2)